

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
A Study of Academic Leadership of School Administrators
in the 21st Century under the Secondary Educational Service
Area Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen

เกษสุตา จีวาลัย¹ วิไลวรรณ พรหมสีไหม² และ ชวนคิด มะเสนะ³

Ketsuda Nguliyay¹ Wilaiwan Promseemai² and Chuankid Masena³

Received : June 19, 2024; Revised : August 21, 2024; Accepted : November 21, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประชากรคือผู้บริหารและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 3,605 คน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู จำนวน 351 คน กำหนดขนาดตัวอย่างสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 8 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหา

---

^{1,2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Faculty of Education, Ubon Ratchathani RajabhatUniversity; e-mail : Ketsuda9567@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่า 1) การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.40 และรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์ ขนาดของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง ให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน แก้ไขปัญหา และพัฒนา ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อส่งผลให้สถานศึกษาพัฒนาไปสู่ประสิทธิภาพ

คำสำคัญ (Keywords) : ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the academic leadership of school administrators in the 21st century under the Secondary Education Service Area Office Ubon Ratchathani Amnat Charoen 2) compare the academic leadership of school administrators in the 21st century categorized by position, educational qualifications, work experience, and school size, and 3) explore strategies for developing academic leadership of school administrators in the 21st century. The population consists of 3,605 administrators and civil servant teachers under the Ubon Ratchathani and Amnat Charoen Secondary Educational Service Area Office. The sample used in the research includes 351 administrators and civil servant teachers, determined by the Krejcie & Morgan sample size table and obtained through stratified random sampling. The target interview group comprised 8 individuals selected through purposive sampling. The research data collected by using structured questionnaires with a reliability coefficient of .96 and structured interviews. The statistics used in data analysis were percentages, means, standard deviations, t-test, F-test, and content analysis.

The research results showed as follow : 1) The study on the academic leadership of school administrators in the 21st century, under the Secondary Educational Service Area Office of Ubon Ratchathani and Amnat Charoen, revealed that, overall, the leadership level is high, with an average score of 4.40. 2) the comparison of the academic leadership of school administrators in the 21st on work position and education level were significant different at the statistical level of .01 whereas the work experience and school size were significant different at statistical level of .05. 3) strategical guidelines for developing the academic leadership of school administrators in the 21st suggested that the role of administrators should perform as the leader of development and change, provide opportunities for expressing opinion collaboratively, promote the readiness for change, create comfortable work environment, give productive advice, recognize personal strengths and weaknesses, help solve problems, develop schools to meet the change in the 21st century, and encourage personnel morality for the effectiveness of schools.

Keywords : Academic Leadership, School Administrators, 21st Century

บทนำ (Introduction)

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูงมากทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม มีความเจริญก้าวหน้าด้านความรู้วิทยาศาสตร์ และข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี รวมถึง การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเพื่อพัฒนาคุณภาพประชากรไปสู่ความสำเร็จและสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้เพื่อสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับเดิมได้สิ้นสุดลงกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ขึ้น เพื่อเป็นกรอบและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนากำลังคนให้มีความพร้อมในการทำงานที่เหมาะสมกับความต้องการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำพาองค์กรให้มีความสามัคคี และประสานความร่วมมือจากทุกองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การแข่งขันและการ

พัฒนาในศตวรรษที่ผ่านมามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในด้านสภาพแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และองค์กรโครงสร้าง ดังนั้น การบริหารสถานศึกษาสู่ความสำเร็จต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ด้านภาวะผู้นำ จากแนวคิดเดิมมาเป็นแบบใหม่ที่มุ่งเน้นภาวะผู้นำที่มีมุมมองกว้างไกลระดับสากล สามารถยืดหยุ่นเพื่อรองรับความท้าทายในการเปลี่ยนแปลง และสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือได้ดี นอกจากนี้ยังสร้างความเป็นผู้นำแก่บุคลากรภายในหน่วยงานและร่วมกันทำงานเป็นทีม เพื่อผลิตผลงานและบริการที่มีคุณภาพและมีความพึงพอใจของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญและมีอิทธิพลต่อคุณภาพของสถานศึกษาอย่างมากที่สุด ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหาร ดังนั้นการบริหารจัดการจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสมัยใหม่ จะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสั่งสมประสบการณ์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ทันกับยุคสมัย เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเสมอ (สุวิมล โพธิ์กลิ่น, 2560 : 52)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ มุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้วยนโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาต่อเนื่องของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด กระตุ้นให้พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดทั้งหมด 81 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก กระจายอยู่ทั่วจังหวัดอุบลราชธานีและอำนาจเจริญ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2566 : 18-21) จากความแตกต่างของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่าคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่ได้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐาน ในการจัดการศึกษาพบปัญหาหลายประการ คือ ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยรวมต่ำ ซึ่งปัญหามาจากหลายปัจจัยที่สำคัญ คือ การขาดแคลนครูทั้งปริมาณและคุณภาพ กระบวนการบริหารทั้งทางด้านวิชาการ หลักสูตรวิชาการบูรณาการ การเรียนการสอนยังเป็นระบบบรรยายให้ท่องจำที่ล้าหลัง สภาพความแตกต่างของโรงเรียนแต่ละแห่งทั้งในเชิงขนาดและคุณภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการศึกษาของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่เร่งดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วมกับบุคลากร เพื่อวางแผนการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาและดำเนินการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเหมาะสมในกระบวนการบริหารจัดการไปสู่ความสำเร็จของการศึกษาของนักเรียนด้วยความรับผิดชอบโดยตรง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2565 : 52-53)

จากปัญหาที่กล่าวถึงข้างต้น สามารถเห็นได้ว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการเป็นผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างคุณภาพของการศึกษาของนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาและเปรียบเทียบระดับความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ภายใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ เพื่อนำผลวิจัยมาเป็นข้อมูลที่สำคัญสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และนำไปใช้ในการตัดสินใจเป็นแนวทางในการพัฒนาเพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดนี้พร้อมที่จะเดินหน้าสู่ระดับที่ยอดเยี่ยมในระดับประเทศต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การศึกษภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 81 โรงเรียน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 209 คน ครู จำนวน 3,396 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,605 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, 2566 : 18-21)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 81 โรงเรียน โดยแยกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน ครู จำนวน 330 รวมทั้งสิ้น จำนวน 351 คน ซึ่งได้มาโดย

การกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970 : 607-610) โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้กรอบแนวคิดการวิจัยจากการสังเคราะห์องค์ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และ 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้มี 2 ประเภท ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 50 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .96

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open -Ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 351 ฉบับ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 351 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé's Multiple Comparison Method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S	แปลผล	อันดับที่
1.ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	4.40	.55	มาก	3
2.ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ	4.38	.58	มาก	4
3.ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.42	.59	มาก	2
4.ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.33	.58	มาก	5
5.ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.43	.57	มาก	1
รวม	4.40	.52	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ระดับ มากสามารถเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.43$) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.42$) 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.40$) 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ($\bar{X} = 4.38$) และ 5) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.33$)

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ตำแหน่ง				t	P
	ผู้บริหาร		ครู			
	สถานศึกษา		(n=330)			
	(n=21)					
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	4.68	.42	4.39	.56	2.32*	.02
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ	4.71	.36	4.37	.59	2.63**	.01
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.77	.43	4.40	.60	2.81**	.01
4. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.45	.60	4.33	.58	.92	.35
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.76	.40	4.41	.58	2.77**	.01
รวม	4.67	.38	4.38	.52	2.52**	.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ตำแหน่ง				t	P
	ปริญญาตรี		สูงกว่า			
	(n=167)		ปริญญาตรี			
			(n=184)			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	4.50	.46	4.32	.62	3.15**	.00
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ	4.51	.46	4.28	.66	3.78**	.00
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.53	.51	4.32	.64	3.34**	.00
4. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.45	.53	4.22	.60	3.75**	.00
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.52	.48	4.35	.64	2.79**	.01
รวม	4.50	.44	4.30	.58	3.72**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่21	ประสบการณ์การทำงาน						F	P
	ต่ำกว่า		ตั้งแต่		มากกว่า10			
	5ปี		5-10 ปี		ปีขึ้นไป			
	(n=77)		(n=143)		(n=131)			
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	4.43	.47	4.45	.44	4.33	.69	1.54	.22
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ	4.43	.50	4.47	.38	4.27	.76	3.91*	.02
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.49	.47	4.49	.47	4.31	.74	3.80*	.02
4. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.42	.51	4.37	.46	4.25	.70	2.59	.07
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.55	.45	4.44	.41	4.35	.75	2.86*	.05
รวม	4.46	.44	4.44	.37	4.30	.52	3.25*	.04

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ด้านการจัดการเรียนการ
สอน และด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ไม่แตกต่าง
กัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ขนาดสถานศึกษา								F	P
	เล็ก		กลาง		ใหญ่		ใหญ่พิเศษ			
	(n=4)		(n=96)		(n=84)		(n=167)			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง	4.40	.38	4.42	.49	4.51	.62	4.33	.55	1.96	.11
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ	4.35	.54	4.43	.47	4.52	.57	4.29	.62	3.39**	.01
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.52	.51	4.47	.54	4.55	.66	4.32	.57	3.02*	.03
4. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้	4.47	.23	4.30	.58	4.46	.64	4.31	.53	4.70**	.00
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.50	.31	4.50	.53	4.56	.55	4.31	.59	4.45**	.00
รวม	4.44	.41	4.43	.47	4.52	.57	4.31	.51	3.27*	.02

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

ผลการศึกษาจากข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยการสัมภาษณ์ซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้สรุปดังนี้

1) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่ทันการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์องค์กร (SWOT Analysis) โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ นำนโยบายมาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน มีการประชุมกรรมการสถานศึกษาและให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบายของสถานศึกษา

2) ผู้บริหารควรสำรวจความต้องการของผู้เรียน ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและตอบสนองศตวรรษที่ 21 จัดตั้งกรรมการร่วมในการทำหลักสูตรและติดตามผลเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนา

3) ผู้บริหารควรเน้น Active Learning โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ฝึกทักษะศตวรรษที่ 21 เน้นการเรียนรู้และปฏิบัติจริง วัดและประเมินผลหลากหลายเพื่อรองรับความสามารถที่แตกต่าง

4) บริหารโครงสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เสริมความสัมพันธ์กับชุมชน ประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐและเอกชน ระดมทรัพยากรเพื่อให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

5) ผู้บริหารควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารและการเรียนการสอน จัดหาอุปกรณ์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ทันสมัย ส่งเสริมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีของบุคลากร และติดตามการใช้งานเพื่อปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะและทักษะสำคัญที่ต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเพิ่มประสิทธิภาพของ

กระบวนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ วรณกร โชมขุนทด (2562 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการบริหารงานวิชาการโดยพัฒนาส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความเข้าใจ ในงานวิชาการและร่วมมือกับครูเพื่อบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสวะ ผลกอง (2562 : 65-66) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการ ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 มีการใช้ภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งด้าน การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดการบูรณาการ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตร

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในศตวรรษที่ 21 การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่ทำนายในการนำพาองค์กรและนักเรียนไปสู่ความสำเร็จ ผู้นำสถานศึกษาต้องมีเป้าหมายและวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจน ครูมีภาระหน้าที่หลักในการสอนและมุมมองที่เน้นการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ณัฐพล ธิตา (2565 : 82-87) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้างานและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีความแตกต่างและรายด้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งหมด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพครูและด้านการพัฒนาหลักสูตร

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวุฒิการศึกษาที่ต่างกันทำให้ครูมีมุมมองต่อภาวะผู้นำทาง

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่างกัน ครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนมากพึงจบการศึกษาใหม่ มีความรู้ทันสมัยและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้มีแนวคิดต่อภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565 : 87-89) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางค์บุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปรางค์บุรี เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์ที่แตกต่างของครูส่งผลให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูแตกต่างกันตามภารกิจ ตำแหน่ง และภาระงาน สอดคล้องกับ ณัฐพล ธิดา (2565 : 82-87) ได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า จำแนกตามประสบการณ์การทำงานพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ วรวิทย์ จิรสุนทรธรรม ฉลอง ทับศรี และสมโภชน์ อเนกสุข (2565) พบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองปทุมธานี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

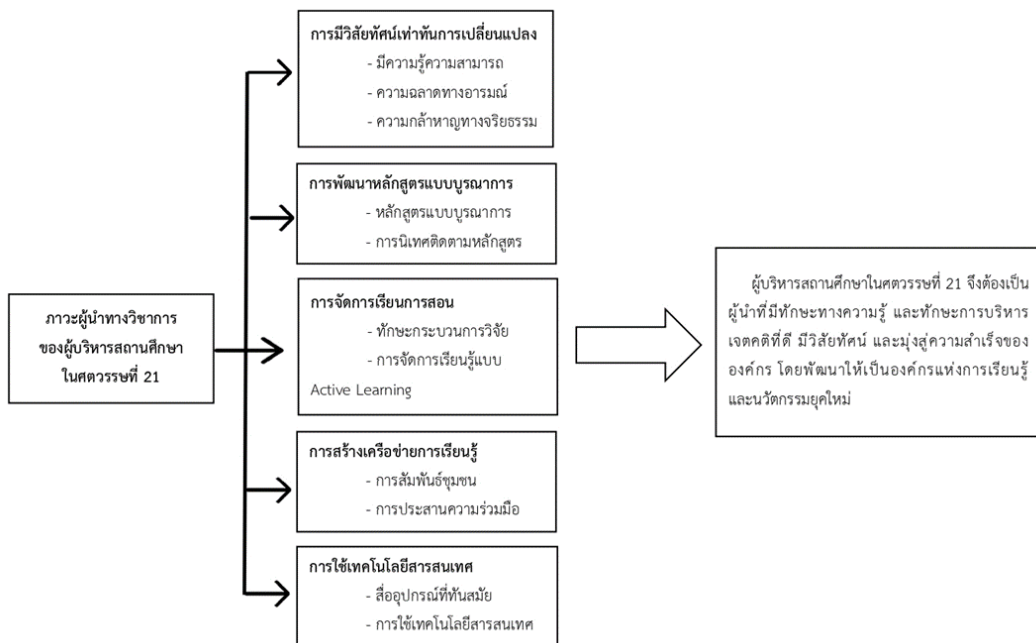
2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและบริบทที่ต่างกัน การจัดสรรงบประมาณที่ไม่เพียงพอและขาดแคลนครูและบุคลากรในสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ พิทักษ์ พันธุ์วาปี (2562 : 91-92) ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ คือผู้บริหารควรเป็นผู้นำ

ในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการแสดงความคิดเห็น ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน ผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสถานศึกษาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับ อัมภวภูษ บัญเกิด (2565 : 11) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 พบว่าผู้บริหารจะต้องมีการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ครอบคลุมให้มีการนิเทศงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมและกระตุ้นครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สอดคล้องกับ Miriam (2020 : 576-585) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครู พบว่านักเรียนเชื้อสายละตินอเมริกาและสเปนและนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน ร้อยละ 30 มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา มีการดำเนินการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และมีการสร้างพัฒนาการทำงานร่วมกันระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้บริหาร

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่มีทักษะและปัญญา มีความรู้ความสามารถสูง รวมถึงมีความฉลาดทางอารมณ์ ความกล้าหาญทางจริยธรรม และทักษะในการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ ซึ่งภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เท่าทันการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และ 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการเป็นผู้นำที่มีความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณสมบัติสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถใช้ทักษะภาวะผู้นำได้อย่างชำนาญและเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของความสำเร็จ บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีพฤติกรรมที่โดดเด่น เช่น กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าเสี่ยง และมีความเป็นผู้นำที่ชัดเจน ดังจะสรุปเป็นแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้วิจัยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2 ด้าน มีแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนา เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน มีการประสานความร่วมมือระหว่างองค์กร ภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สร้างสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เพื่อประสิทธิภาพของการศึกษา

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ ผู้บริหารควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักสูตรที่ตอบสนองศตวรรษที่ 21 หลักสูตรที่บูรณาการ ควรมีการจัดตั้งกรรมการในการจัดทำหลักสูตรที่มีส่วนร่วมของทุกคน และมีการนิเทศติดตามหลักสูตรอย่างจริงจัง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเรื่องเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. ควรศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อทักษะในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)**. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณัฐพล ธิตา. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก.
- พิทักษ์ พันธวุฒปี. (2562) **ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วรวิทย์ จิรสุจริตธรรม ฉลอง ทับศรี และสมโภชน์ อเนกสุข. (2565, กุมภาพันธ์). “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมืองปทุมธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.” *Journal of Roi Kaensarn Academi*. 7(2) : 204-219.

- วิศวะ ผลกอง. (2562). **ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2565). **รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2565 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.** งานวัดผลและประเมินผลการจัดการศึกษา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ. (2566). **รายงานผลการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ประจำปีงบประมาณ 2565.** อุบลราชธานี : กลุ่มนโยบายและแผน.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2560). **การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ที่มีประสิทธิผล.** อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุป จำกัด.
- อัษฎาฐ บุญเกิด. (2565). **แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.** หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities." *Educational and Psychological Measurement.* 30(3) : 607-610.
- Miriam D. E. (2020). "Principal and teacher instructional leadership : a cultural shift." *International Journal of Educational Management.* 34(3) : 576-585.